

Motion till riksdagen

1988/89:N34

av Per-Ola Eriksson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89:143 om
överlåtelse av statens aktier i Sveriges
Investeringsbank AB till PKbanken, m.m.

Propositionen

I prop. 1988/89:143 föreslås att staten skall överlåta sina aktier i Sveriges Investeringsbank AB till PKbanken. Förslaget innebär att staten i utbyte mot samtliga aktier erhåller 10 milj. kr. i aktier i PKbanken genom en riktad emission samt kontant 184 milj. kr. Statens andel av aktierna i PKbanken ökar därmed från nära 4 % från 66,71 % till 70,59 %. Vissa tillgångar i Investeringsbanken som banker inte får äga överförs till ett särskilt bolag, SIB-Invest AB, vilket behålls av staten.

Tidigare beslut

Investeringsbanken inrättades från och med budgetåret 1967/68 med uppgift att bidra till finansiering av investeringsprojekt inom näringslivet med inriktning mot rationalisering, strukturanpassning och utveckling. Syftet med banken var att skapa en ny och effektiv form för långfristig finansiering av produktiva investeringar i näringslivet. Bankens verksamhet skulle inriktas i första hand mot investeringsprojekt som inte kunde tillgodoses på den existerande kapitalmarknaden, trots att de framstod som lönsamma.

Centerpartiets syn

Från centerpartiets sida såg vi positivt på att ett finansieringsinstitut inrättades med de funktioner investeringsbanken skulle ha. Vi krävde dock att verksamheten skulle utformas så att monopol och ökad maktkoncentration undveks samt att banken inte fick utnyttjas i socialiseringssyfte.

Kreditmarknadens struktur har ändrats sedan banken inrättades. Investeringsbanken bildades i en tid av knapphet på krediter och riskvilligt kapital. Utbudet av finansiella tjänster har nu vuxit och blivit alltmer varierat. Därmed har behovet av ett statligt finansieringsinstitut med den roll investeringsbanken avsågs ha alltmer minskat. Investeringsbanken kan således enligt vår mening avvecklas utan negativa konsekvenser för näringslivsutvecklingen. I denna del är således propositionens förslag godtagbart. Den form i vilken avvecklingen skall ske är däremot inte acceptabel.

Centerpartiet har i ett flertal motioner — bl a i en motion för nästan exakt ett år sedan i anledning av försäljning av statens aktier i PKbanken genom

en till Carnegie & Co AB riktad emission — angett vilka riktlinjer som bör gälla vid en försäljning av statliga företag. Vi har också pekat på konkreta objekt, som är lämpliga att avyttra, däribland PKbanken.

Vi anförde då bl a att ett spritt enskilt ägande och en fri konkurrens är grunden för en vital och fungerande marknadsekonomi, byggd på socialt och miljömässigt ansvarstagande hos individer, intressegrupper och samhälle. Vi underströk nödvändigheten av ett decentraliserat ägande och tog avstånd från åtgärder som vare sig leder till privat eller offentlig maktkoncentration. Vi konstaterade att centerpartiet inte kan acceptera ett samhälle där offentliga och privata maktkoncentrationer balanserar varandra. Detta minskar människors inflytande både som medborgare och konsument.

Det är bl.a. mot denna bakgrund som vi krävt försäljning av statliga företag. Vi har samtidigt understrukt att en sådan försäljning måste ske på ett sådant sätt att en offentlig maktkoncentration inte byts mot en privat.

Enligt vår mening får således aktieförsäljningen inte begränsas till att avse enbart någon eller några köpare. Vid en försäljning av statliga företag är det viktigt att det finns spärregler som förhindrar att dominerande aktiepöster kan samlas i en ägares hand.

Förslaget i propositionen, att staten skall överlåta sina aktier i Investeringsbanken till PKbanken, uppfyller inte de krav som måste ställas på formerna för en avveckling av banken. Förslaget innebär att statens ägarandel i PKbanken ökar, vilket går stick i stäv med de intentioner som fanns våren 1988 vid avyttringen av aktier till Carnegie & Co AB.

Från centerpartiet är vi positiva både till en försäljning av PKbanken och Investeringsbanken. Avvecklingen av Investeringsbanken måste emellertid ske i andra former än propositionens förslag och i enlighet med de riktlinjer som redovisas ovan. En försäljning av Investeringsbankens aktier får enligt vår mening inte ske på ett sådant sätt att tänkbara köpare vid sidan av staten diskrimineras.

Nytt förslag

Mot denna bakgrund bör prop. 1988/89:143 avslås och riksdagen hemställa om ett nytt förslag, där avvecklingen av Investeringsbanken sker enligt de riktlinjer som ovan förordats. Förslaget bör även innefatta en fortsatt försäljning av aktier i PKbanken. Detta innebär även att den överföring av egendom från Investeringsbanken till dess dotterbolag, SIB-Invest, inte behöver genomföras.

Mot. 1988/89
N34

Hemställan

Mot. 1988/89
N34

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen avslår prop. 1988/89:143 om överlåtelse av statens aktier i Sveriges Investeringsbank till PKbanken m.m. samt att riksdagen hos regeringen begär ett nytt förslag till avveckling av investeringsbanken enligt de riktlinjer som förordas i motionen.

Stockholm den 2 maj 1989

Per-Ola Eriksson (c)

Börje Hörnlund (c)

Kersti Johansson (c)

Göran Engström (c)

Marianne Andersson (c)

Håkan Hansson (c)

Roland Larsson (c)

Ivar Franzén (c)

Kjell Ericsson (c)

Jan Hyttring (c)

Gunhild Bolander (c)